Uchwała nr 152

strony pracowników i strony pracodawców

Rady Dialogu Społecznego

z dnia 7 października 2026 r.

w sprawie edukacji domowej

Na podstawie art. 30a w związku z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (tekst jedn. Dz.U. z 2026 r. poz. 836) uchwala się, co następuje:

§ 1.

Strona pracowników i strona pracodawców Rady Dialogu Społecznego przyjmuje niniejszą uchwałę dotyczącą systemowego uregulowania działalności Szkół Platformowych – Edukacji Zdalnej, prowadzonej w oparciu o przepisy o Edukacji Domowej (ED).

Strona pracowników i strona pracodawców Rady Dialogu Społecznego ocenia pozytywnie Edukację Domową jako wartościową i zakorzenioną konstytucyjnie formę realizacji obowiązku szkolnego. Wiele podmiotów aktywnie wspiera uczniów w ED — w tym dzieci z orzeczeniami o niepełnosprawności, ze spektrum autyzmu, w kryzysach psychicznych, doświadczających przemocy rówieśniczej lub niedostosowania szkolnego. Strona pracowników i strona pracodawców Rady Dialogu Społecznego uznaje wzrost zainteresowania ED za nieprzypadkowy, lecz odzwierciedlający realne potrzeby rodzin, którym tradycyjny system nie zawsze potrafi sprostać. Szkoły, które odpowiedziały na tę lukę, są dla wielu z tych dzieci i rodzin autentycznym wsparciem.

W niniejszej uchwale strona pracowników i strona pracodawców Rady Dialogu Społecznego chce zwrócić szczególną uwagę na specyficzny aspekt Edukacji Domowej — komercyjną, masową i pozbawioną osobistego kontaktu z uczniem działalność podmiotów platformowych, skupiających kilkadziesiąt tysięcy uczniów w modelu czysto rejestrowym. Jest to zjawisko jakościowo odmienne od ED realizowanej świadomie przez rodziny lub małe społeczności oraz od działalności szkół utrzymujących rzeczywistą współpracę z uczniem i jego rodzicami i jako takie, w ocenie strony pracowników i strony pracodawców Rady Dialogu Społecznego, wymaga odrębnego podejścia

regulacyjnego. Niniejsza uchwała nie kwestionuje edukacji domowej jako formy realizacji obowiązku szkolnego; jego celem jest uporządkowanie modelu masowego, zdalnego i platformowego, przy zachowaniu ochrony dla rodzin i szkół realizujących edukację domową w sposób odpowiedzialny.

I. STAN FAKTYCZNY

1.1. Zmiana regulacyjna z 2021 roku i jej skutki

Nowelizacja ustawy Prawo oświatowe, która weszła w życie 1 lipca 2021 r., zniosła wymóg dołączania do wniosku o zezwolenie na ED opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej (PPP). Zmiana ta, motywowana słuszną intencją odbiurokratyzowania dostępu do ED, jednocześnie otworzyła przestrzeń do masowego, nieweryfikowanego naboru uczniów przez podmioty komercyjne.

1.2. Gwałtowny wzrost skali

Niespełna pięć lat po nowelizacji odnotowano bezprecedensowy wzrost liczby uczniów w ED, skoncentrowany głównie w kilku podmiotach platformowych. Największym z nich jest Szkoła w Chmurze Sp. z o.o. — sieć 34 placówek (17 szkół podstawowych i 17 liceów) liczących łącznie 26 444 uczniów realizujących ED (stan na 14 maja 2026 r.), skupiając tym samym niemalże połowę wszystkich uczniów realizujących obowiązek szkolny w Edukacji Domowej. „I Liceum w Chmurze w Warszawie" to ponad 9 tysięcy uczniów, a „Liceum w Chmurze w Poznaniu" — 8 230 uczniów. Ponad 20 nowych jednostek zarejestrowano w latach 2022–2025.

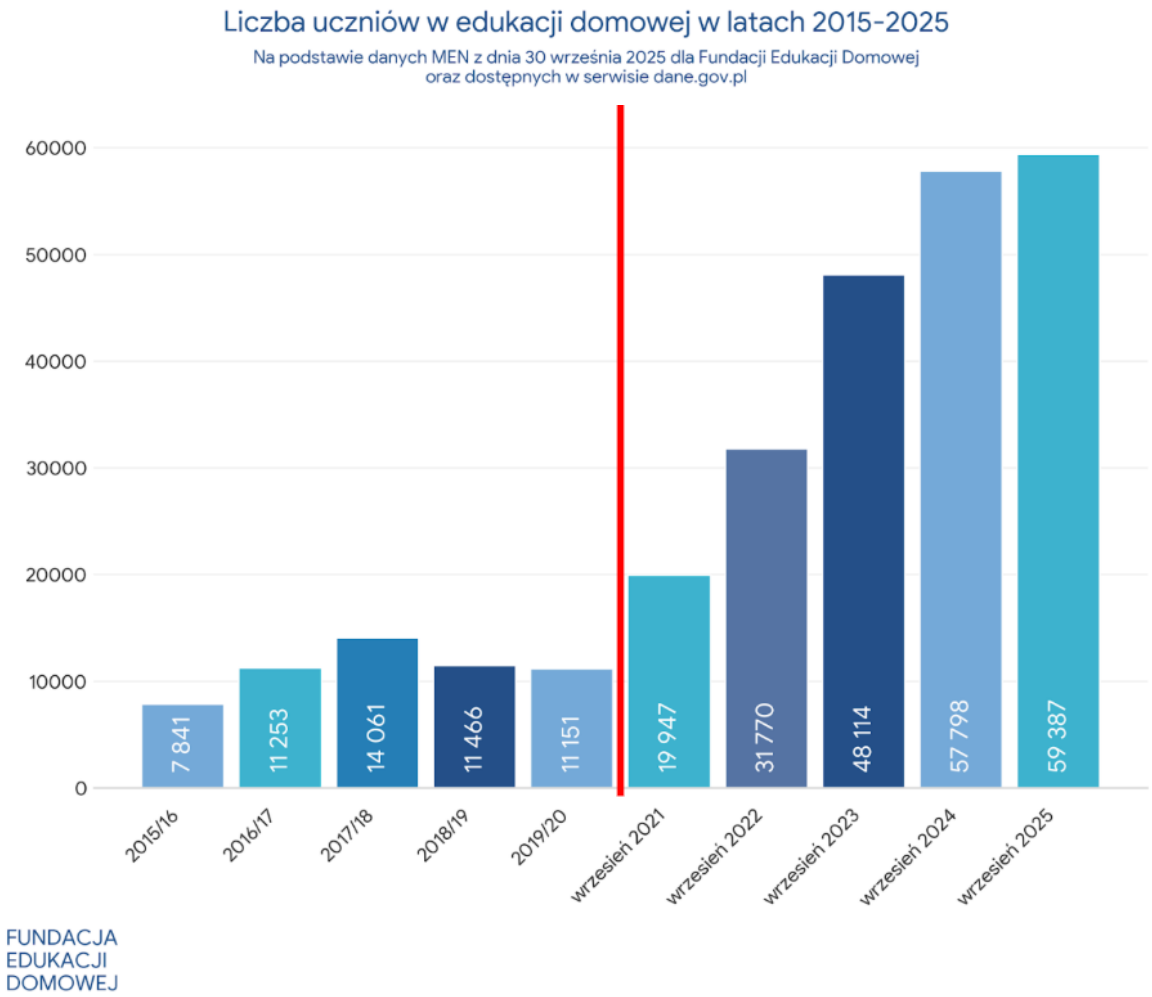

Legenda: czerwona linia – zniesienie obowiązku pozytywnej opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej

1.3. Ryzyko dla bezpieczeństwa, dobrostanu i rozwoju dzieci

W systemie ochrony dzieci szkoła pełni rolę instytucji pierwszego kontaktu — miejsca, w którym pracownicy pedagogiczni mają obowiązek i możliwość dostrzeżenia oznak przemocy, zaniedbania lub kryzysu. Warto zaznaczyć, że edukacja to nie tylko przekazywanie wiedzy, ale również rozwój kompetencji społecznych młodych ludzi. Umiejętność budowania relacji, współpracy, komunikacji, rozwiązywania konfliktów, empatii oraz funkcjonowania w grupie stanowi istotny element prawidłowego rozwoju dziecka i przygotowania go do dorosłego życia. Model platformowy – zdalny, przy dziesiątkach tysięcy uczniów obsługiwanych przez jeden podmiot, zmienia tę funkcję w fikcję, a dziecko staje się niewidoczne dla systemu.

Ryzyko to zostało wzmocnione przez zniesienie wymogu opinii PPP: dzieci przyjmowane do ED nie są objęte żadną profesjonalną oceną predyspozycji ani środowiska wychowawczego. Dotyczy to zarówno

dzieci narażonych na przemoc domową, jak i tych z niezdiagnozowanymi zaburzeniami, dla których ED jest ucieczką od kryzysu, nie zaś świadomym wyborem pedagogicznym. Źle zastosowana ED niesie ryzyko izolacji społecznej uczniów, znacznie ogranicza możliwości wczesnego rozpoznawania trudności emocjonalnych oraz zapewnienia dzieciom odpowiedniego wsparcia psychologiczno-pedagogicznego.

1.4. Skutki finansowe dla samorządów

Mechanizm potrzeb oświatowych zastąpił subwencję oświatową na mocy ustawy o dochodach JST z 2025 r. W samorządach nieuzyskujących wyrównania potrzeb finansowych dotacja dla szkół niepublicznych pochodzi w całości z ich budżetu własnego. Tworzy to strukturalną anomalię: miasta będące siedzibą szkół platformowych finansują ze swoich budżetów dziesiątki tysięcy uczniów zamieszkałych w całej Polsce, bez żadnego mechanizmu kompensacyjnego.

II. REKOMENDACJE REGULACYJNE STRONY PRACOWNIKÓW I STRONY PRACODAWCÓW RADY DIALOGU SPOŁECZNEGO

Strona pracowników i strona pracodawców Rady Dialogu Społecznego rekomenduje podjęcie prac legislacyjnych obejmujących zmiany wskazane poniżej:

Rekomendacja 1. Przywrócenie wymogu opinii PPP

Postulowana zmiana: Powrót art. 37 ust. 2 pkt 2 a) ustawy Prawo oświatowe do brzmienia sprzed zmiany z 2021 r., czyli obowiązek dołączenia do wniosku o zezwolenie na ED opinii publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, wydanej po przeprowadzeniu badania diagnostycznego.

Uzasadnienie: Charakter wymogu opinii publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej powinien być wspierająco-diagnostyczny. Opinia powinna służyć rozpoznaniu potrzeb ucznia, ocenie adekwatności formy edukacji domowej i zaplanowaniu ewentualnego wsparcia. Wymóg ten obowiązywał przed 2021 r. Jego przywrócenie nie stanowi wyzwania dla rodzin podejmujących przemyślaną decyzję o ED, lecz będzie filtrem ograniczającym masowy, nieweryfikowany napływ uczniów do podmiotów platformowych. Przywróceniu wymogu powinno towarzyszyć wzmocnienie kadrowe i organizacyjne poradni psychologiczno-pedagogicznych, tak aby procedura diagnostyczna była dostępna w rozsądnym terminie i nie stała się barierą organizacyjną dla rodzin.

Rekomendacja 2. Stacjonarność egzaminów klasyfikacyjnych

Postulowana zmiana: Uściślenie przepisów wykonawczych do art. 37 ust. 4 ustawy Prawo oświatowe przez jednoznaczne wskazanie, że roczne egzaminy klasyfikacyjne uczniów realizujących ED

przeprowadza się w formie stacjonarnej, z możliwością odstąpienia od tej zasady zgodnie z zapisami projektu „Rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych" z dn.8.5.2026, numer z wykazu: 117, ustępy 8-9.

Uzasadnienie: Fizyczna obecność ucznia, czyli stacjonarność egzaminu, stanowi minimalny warunek zapewnienia bezpieczeństwa dziecka: jest to jedyny moment, w którym szkoła ma możliwość bezpośredniego kontaktu z uczniem realizującym ED. Taki kontakt umożliwia nie tylko rzetelniejszą ocenę efektów kształcenia, ale również realizację funkcji opiekuńczej szkoły poprzez możliwość zaobserwowania sytuacji dziecka oraz w razie potrzeby podjęcia odpowiednich działań wspierających.

Rekomendacja 3. Zmiana mechanizmu finansowania – dotacja z gminy zamieszkania

Postulowana zmiana: Wprowadzenie zasady, według której dotację na ucznia realizującego ED wypłaca jednostka samorządu terytorialnego właściwa ze względu na miejsce zamieszkania ucznia, a nie ze względu na siedzibę szkoły.

Zasady rozliczeń między jednostkami samorządu terytorialnego należy ukształtować tak, aby zapewniały ciągłość i terminowość przekazywania środków oraz jednoznaczne, niesporne reguły rozliczeń np. wzorowane na mechanizmie zwrotu kosztów dotacji funkcjonującym w finansowaniu wychowania przedszkolnego.

Wprowadzeniu tej zasady powinien towarzyszyć obowiązek przekazywania informacji o objęciu ucznia edukacją domową organom właściwym dla miejsca jego zamieszkania — dyrektorowi publicznej szkoły podstawowej, w obwodzie której uczeń mieszka, w zakresie obowiązku szkolnego, oraz gminie zamieszkania w zakresie obowiązku nauki.

Uzasadnienie: Po nowelizacji ustawy o dochodach JST z 2025 r. dotacja dla szkół niepublicznych może być finansowana bezpośrednio z budżetu własnego samorządu, w którym szkoła ma siedzibę. Szkoły platformowe, rejestrując się w wybranych miastach, przenoszą na tamtejsze samorządy obowiązek finansowania uczniów z całego kraju, podczas gdy gminy zamieszkania tych uczniów nie ponoszą żadnych kosztów ich kształcenia. Zasada „*skąd dziecko – stamtąd pieniądze*" obowiązuje od lat w finansowaniu przedszkoli i jest rozwiązaniem sprawdzonym. Jej rozszerzenie na ED dostosowuje regulacje do nowej rzeczywistości, w tym po nowelizacji z 2025 roku, i przywraca logikę odpowiedzialności terytorialnej.

Rekomendacja 4. Warunki pracy nauczycieli w szkołach obsługujących uczniów w edukacji domowej.

Postulowana zmiana: Ustanowienie w przepisach dotyczących edukacji domowej standardów organizacji pracy nauczycieli obsługujących uczniów realizujących ED, w szczególności: maksymalnej liczby egzaminów klasyfikacyjnych przypadających w roku szkolnym na jednego nauczyciela i obowiązku uwzględnienia tych czynności w wymiarze zadań i w wynagrodzeniu nauczyciela oraz minimalnej relacji liczby nauczycieli do liczby uczniów objętych edukacją domową w danej szkole.
Uzasadnienie: Masowy model organizacyjny może prowadzić do tego, że nauczyciele obsługują bardzo dużą liczbę egzaminów i dokumentacji bez realnej możliwości kontaktu pedagogicznego z uczniem. Regulacje powinny uwzględniać standardy organizacji pracy nauczycieli, adekwatne wynagrodzenie za dodatkowe czynności, bezpieczne obciążenie zadaniami oraz warunki pozwalające zachować jakość procesu oceniania i opieki nad uczniem. Standard wyrażony miarą organizacyjną - relacją liczby uczniów do liczby nauczycieli i limitem egzaminów — jest przy tym jedynym, który realnie odróżnia szkołę utrzymującą kontakt z uczniem od podmiotu rejestrującego dziesiątki tysięcy uczniów.

Rekomendacja 5. Wzmocnienie nadzoru pedagogicznego i weryfikacji rzeczywistej realizacji zadań szkoły

Postulowana zmiana: Objęcie wzmożonym nadzorem pedagogicznym szkół obejmujących edukacją domową liczbę uczniów przekraczającą próg określony w przepisach, w ramach którego cyklicznie weryfikowane byłoby rzeczywiste wykonywanie zadań szkoły — w szczególności realność kontaktu z uczniem, rzetelność przeprowadzania egzaminów klasyfikacyjnych oraz prowadzenie dokumentacji przebiegu nauczania — a także prawidłowość wykorzystania dotacji.
Uzasadnienie: Obowiązkiem państwa jest zapewnienie właściwego wykorzystania środków publicznych, ochrony jakości kształcenia, bezpieczeństwa uczniów oraz warunków pracy nauczycieli odpowiadających randze wykonywanego zawodu. Nadzór powinien być ukierunkowany na podmioty działające w modelu masowym i platformowym, a nie na ograniczanie rodzin odpowiedzialnie realizujących edukację domową. Powiązanie wzmożonego nadzoru z progiem liczby uczniów sprawia, że narzędzie trafia tam, gdzie ryzyko rzeczywiście występuje, i nie przekłada się na rutynowe obciążenie szkół oraz rodzin realizujących edukację domową w skali umożliwiającej realny kontakt z uczniem.

III. KONKLUZJA

Strona pracowników i strona pracodawców Rady Dialogu Społecznego stoi na stanowisku, że obecne regulacje Edukacji Domowej wymagają pilnej, lecz precyzyjnie ukierunkowanej interwencji legislacyjnej. Edukacja Domowa, rozumiana jako świadomy wybór pedagogiczny rodziny, jest wartością, którą warto chronić, a obecny stan regulacji tej ochrony nie zapewnia.

Deregulacja z 2021 r. stworzyła lukę systemową, wypełnioną następnie przez model Szkół Platformowych. Masowa rejestracja uczniów przez podmioty komercyjne podważa wiarygodność Edukacji Domowej i naraża ją na słuszną krytykę. Proponowane rekomendacje zmierzają do oddzielenia tych dwóch zjawisk: zachowania i wzmocnienia Edukacji Domowej jako formy pedagogicznej oraz wprowadzenia minimalnych mechanizmów odpowiedzialności wobec podmiotów działających wyłącznie w modelu Szkół Platformowych – Edukacji Zdalnej. Krytyka powinna dotyczyć przede wszystkim podmiotów obejmujących tysiące uczniów edukacją domową bez wystarczających mechanizmów kontaktu, diagnozy, wsparcia i nadzoru, a nie samej edukacji domowej ani szkół, które faktycznie realizują zadania edukacyjne, wychowawcze i opiekuńcze.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.